

Kopljejo grob demokraciji

Kot poročamo na drugem mestu, so de-
želni svetovalci Krščanske demokracije, so-
cialdemokratske in republikanske stranke
ter misovskega gibanja na seji deželnega
sveta, ki je bila v torek, 3. t.m., preprečili,
da bi bile odobrene spremembe notranjega
pravilnika, po katerih bi svetovalci sloven-
ske narodnosti odslej smeli v deželnem sve-
tu in na sejah deželnih komisij govoriti v
svojem materinem jeziku.

»Junak dneva« je bil voditelj demokrist-
janske deželne svetovalske skupine Sergio
Coloni, ki je že več let »nekakšen« minister
za manjšinska vprašanja pri deželni vladi
in v svoji stranki in čigar predniki po o-
četu izhajajo iz Rocola ter so se pisali
»Klun«, kot mu tudi še danes pravijo naj-
ožji strankini — in ne samo ti — prijatelji
ter sodelavci.

Coloni je namreč zatrjeval, da je za u-
reditev vprašanja rabe slovenskega jezika
v deželnem svetu kot tudi v drugih izvo-
ljenih telesih pristojen le parlament, nika-
kor pa ne deželni svet. Zato je tudi vztra-
jal, naj se razprava o spremembah notra-
njega pravilnika deželnega sveta prekine,
češ da je dejansko brezpredmetna.

O pravni veljavnosti takšnega modrova-
nja smo v našem listu pisali že neštetokrat
in se danes ne bomo ponavljali. Pribijemo
le, da bi po našem mnenju danes deželni
svet ne le mogel, temveč celo MORAL tve-

(Dalje na 8. strani)

Angola in ameriško - sovjetski odnosi

Kubanski vojaki, ki se borijo v Angoli,
so sateliti Sovjetske zveze. Tako poudarja
uradna agencija Pekinga »Nova Kitajska«.
Agencija se sprašuje, zakaj je Sovjetska
zveza vrgla v smeti hinavščino o svetovni
spravi in sklenila poslati v Angolo močne
skupine svojih satelitskih vojakov.

Uradni kubanski list GRANMA ostro
odgovarja na to stališče komunistične Ki-
tajske. Kitajske komuniste obtožuje, da so
izgubili s takšnimi obtožbami čut dostoj-
anstva in sramote ter da prezirajo revo-
lucionarne vrednote.

Zaradi Angole je nevarnost, da se po-
slabšajo odnosi tudi med Sovjetsko zvezo
in Združenimi državami. Ameriški predsed-
nik Ford je na tiskovni konferenci ponovno
grajal kongres, ker ta odklanja pomoč gve-
rilskim gibanjem FNLA in Unita, ki se bo-
rita proti filozovjetskemu gibanju MPLA.
Po Fordovih besedah je stališče kongresa
huda napaka, katero bo ameriško ljudstvo
obsodilo. Znano je, da je svojčas sama Or-
ganizacija afriških držav zahtevala sestavo
koalicijske vlade v Angoli, v kateri bi so-
delovala vsa tri gibanja, ki so vodila gve-
rilo proti Portugalcem.

Ford je zahteval za pomoč proti gveril-
skim gibanjem v Angoli 28 milijonov dolar-
jev in neki njegov sodelavec je postavil

vprašanje, ali ameriški senatorji potrebu-
jejo nov Pearl Harbour, da bi se prebudili.
Sklep kongresa, da odkloni pomoč Angoli
— je dodal Ford — pa še ne pomeni, da
Združene države ne bi hotele spoštovati
svojih obveznosti do zaveznikov.

Belgijski obrambni minister je namreč
pred nekaj dnevi izrekel zaskrbljenost, ali
bodo Združene države lahko spoštovale svo-
je obveznosti zaradi sporov med predsed-
nikom in kongresom. Ameriški predsednik
je s to izjavo hotel pomiriti tiste, ki se bo-
jijo, da jim Združene države ne mi prišle na
pomoč v primeru neposrednega napada So-
vjetske zveze.

Poslabšanje odnosov med Združenimi
državami in Sovjetsko zvezo zaradi Ango-
le je konkretno razvidno iz dejstva, da je
ameriška vlada odložila nov poziv kongre-
su, naj ukine trgovinske omejitve proti So-
vjetski zvezi. Zunanji minister Kissinger je
priznal, da zdaj ni primeren trenutek da bi,
upoštevajoč položaj v Angoli, omilili trgo-
viske predpise iz leta 1974. Leta 1974 je nam-
reč kongres postavil kot pogoj, da odobri
za Sovjetsko zvezo trgovinsko določbo naj-
večje ugodnosti, sprostitev izseljevanja iz
Sovjetske zveze, zlasti Judov. Vlada je bila
takrat drugačnega mnenja, medtem ko se
je zdaj pridružila stališču kongresa in ta-
koimenovanemu Jacksonovemu popravku.

Politični opazovalci pravijo, da bi bilo
za zdaj še pretirano govoriti o ameriškem
gospodarskem pritisku na Sovjete, da pre-
nehajo z oboroženo intervencijo v Angoli.
Pač pa ameriška vlada sodi, da se je ozrač-
je odnosov toliko poslabšalo, da ne more
podpirati sovjetskih zahtev. Istočasno je
zunanji minister Kissinger te dni izjavil,
da gospodarske represalije trenutno itak ne
bi bile učinkovite, ker delujejo počasi, med-
tem ko je v Afriki potreben nagel nastop.

—o—

Prvo javno zborovanje španske KD

V Španiji je bilo te dni osredotočeno po-
litično zanimanje na zborovanje španskih
krščanskih demokratov v Madridu. Zboro-
vanje je bilo prvič po koncu državljanske
vojne v letu 1939 javnega značaja.

Španska krščanskodemokratska stranka
je koalicijska petih skupin. Kongresu v Ma-
dridu so prisostvovali predstavniki krščan-
skodemokratskih strank tudi iz drugih ev-

(Dalje na 7. strani)

TITO O »PO TITU«

O položaju v Jugoslaviji je obširno go-
voril sam Tito v intervjuju za neki jugo-
slovanski list. Med drugim je rekel, da se
v Jugoslaviji po njegovi smrti ne bo nič zgo-
dilo, ker že uspešno deluje mehanizem ko-
lektivnega vodstva.

Glede jugoslovanske komunistične stran-
ke je Tito rekel, da se je njen položaj v zad-
njih letih okrepil. Pri tem je spomnil, kako
je komunistična stranka pred leti na Hrvat-
skem padla v blato nacionalizma ter v Sr-
biji v gnil liberalizem. Kljub temu — je na-
daljeval Tito — so še vedno številne na-
pake ter morajo biti člani jugoslovanske
komunistične stranke disciplinirani, imeti
morajo visoko bojno moralo in boriti se
morajo priti malomeščanski miselnosti, ki
vodi v potrošništvo ter v tekmo za dobički.
V komunistični stranki pa so po Titovih
besedah še vedno ljudje, ki niso disciplini-
rani ter niso in nikoli ne bodo pravi komu-
nisti.

Moramo biti potrpežljivi — je dodal Ti-
to — vendar proti tistim, ki so zavestno v
zmoti, ne bomo milostni ter bomo odločno
nastopili proti njim. Izključili jih bomo iz
partije ali jih kaznovali na kak drug na-
čin.

Tito je nato navedel razne druge napa-
ke jugoslovanskega javnega življenja, in
sicer zlasti pomanjkanje avtokritike pri čla-
nih partije, težnjo po vedno večji birokrat-
tizaciji in nezakonito obogatitev številnih
ljudi. Nihče v Jugoslaviji, niti jaz — je po-
udaril Tito — ne dobiva tolikšne plače, da
bi si lahko gradil luksuzne vile. Ne bomo
ostali gluhi in slepi pred temi dejstvi.

V tej zvezi je Tito napovedal, da zdaj v
Jugoslaviji pripravljajo velike procese pro-
ti številnim skupinam ljudi, ki so si v zu-
nanji trgovini pridobili ogromne zaslužke
ter so oškodovali jugoslovansko gospodar-
stvo za milijarde.

RADIO TRST A

:: NEDELJA, 8. februarja, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Klavirska glasba Camilla Saint-Saënsa. 0.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Pestna«. Napisal France Bevk, dramaturg Mariza Perat. Drugi del. 12.00 Na božna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Operetna fantazija. 16.30 Šport in glasba. 18.00 »Henrik IV.«. Tragedija, napisal Luigi Pirandello, prevedel Ivan Šavli. SSG v Trstu. Režija: Modest Sancin. 19.30 Prešernova poezija v slovenski glasbi. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.20 Glasba za lahko noč.

:: PONEDELJEK, 9. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja Glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole): »Naši skladatelji: Karol Pahor«. 11.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (za srednje šole - ponovitev). 18.50 Scenska in baladna glasba. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti - Pianist Marijan Fajdiga. Marijan Fajdiga: Suita. Bagatele - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Glasba za lahko noč.

:: TOREK, 10. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika. 12.50 Revija glasbil. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Violončelist Mstislav Rostropovič, pianist Dmitrij Šostakovič. 18.55 Jazz kvintet Reda Garlanda. 19.10 Bridke in pikaste pred mikrofonom - srečanja z igravcem Stanetom Raztresenom (3. oddaja). 19.20 Za najmlajše pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.35 Giuseppe Verdi: Falstaff, opera v treh dejanjih.

:: SREDA, 11. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Zagrebški solisti. 18.50 Orkester Zena. Vukelicha. 19.10 Avtor in knjiga. 19.30 Western-pop-folk. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Ernest Bour. Sodeluje violončelist Amedeo Baldovino. 21.40 Glasba za lahko noč.

:: ČETRTEK, 12. februarja, ob: 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Skladatelj Joško Jankovič. 19.10 Dopisovanje Francesco Leopoldo Savio - Matija Čop (Martin Jevnikar). 19.25 Za najmlajše: »Pisani balončki« (Krasulja Simoniti). 20.00 Šport. 20.35 »Torquato Tasso« Drama, J.+. Goethe, prevel Fran Albrecht. SSG v Trstu. Režija: Majda Skrbinek. 22.15 Glasba za lahko noč.

:: PETEK, 13. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za II stopnjo osnovnih šol): »Po naši deželi: Tržaško staro mesto«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Duo Senia-Cabai: violinistka Renata Senia, pianistka Maria Grazia Cabai. 19.10 Neva Godini: »Med oblakom in cedro«. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Šport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert. 21.30 Glasba za lahko noč.

:: SOBOTA, 14. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio 17.00 za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Romantična simfonična glasba. 19.10 Ansambel »Bijelo Dugme«. 19.10 Kulturni spomeniki naše dežele: »Kraljeve slikarje v župni cerkvi v Pevmi«. 19.40 Pevska revija. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Internatist«. Napisal Fortunat Mikuletič, dramaturg Balbina Baranovič Battelino. Četrty in zadnji del. Režija: Stana Kopitar. 21.30 Vaše popevke. 22.30 Glasba za lahko noč.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphart Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

KAJ BO S ŠPANSKO SAHARO

V mednarodni politiki je zdaj jabolko razdora bivša španska Sahara. Zaradi nje so se zaostriili odnosi med velesilami in zlasti med arabskimi državami. Španija misli konec tega meseca prepustiti deželo Maroku in Mavretaniji, a temu odločno nasprotuje Alžirija. Alžirci podpirajo krajevne gverilce gibanja Polisario, ki so se ob podpori alžirskih vojakov zapletli v silovite spopade z maročskimi četami. Sahara je bogata zlasti na fosfatih.

VLADNA IN DENARNA KRIZA SE ZAOSTRUJE

Po mnenju resnih političnih krogov opravlja zdaj Moro zadnji poskus, da bi spravil skupaj novo vlado, čeprav samo enostrankarsko, ob zunanji podpori strank bivše leve sredine. Če se mu še ta poskus ponesreči, najbrž ne bo drugega izhoda kot predčasne parlamentarne volitve.

Stvar postaja izredno nujna, zaradi naglega padanja lire, kar je direktna posledica vladne krize. Denarna kriza pa seveda zaostruje tudi splošno gospodarsko krizo. Samo v zadnjem tednu se je stvarna vrednost plač v Italiji znižala za več kot 10 odst. Nekateri listi — in nikakor ne desničarski — menijo, da je napravila socialistična stranka s tem, da je pahnila državo v vladno krizo, blazno dejanje, za katero bi rada zdaj vrgla odgovornost na druge.

Agencije poročajo, da so prispele v Alžirijo z letali večje količine orožja, med drugimi tankov. Alžirske oblasti teh poročil niso zanikale. Libija bo baje stavila Alžiriji na razpolago francoska reakcijska letala Mirage, kot jih je na primer posodila Egiptu leta 1973 v vojni proti Izraelu.

Maroška uradna agencija je objavila, da je kralj Hasan poslal v Washington svojega zastopnika, da bi obvestil ameriško vlado o nevarnosti prave vojne med Morokom in Alžirijo. Maroko prejema vojaško pomoč od Združenih držav. Lani je dobil vojaškega blaga za 14 milijonov dolarjev in za finančno leto 1977 so predvidene pošiljke za vsoto 30 milijonov dolarjev.

Po drugi strani je alžirski predsednik Bumediene imel pogovore z libijskim mi-

CENJENE NAROČNIKE VLJUDNO PROSIMO

ZA ČIMPREJŠNJO PORAVNAVO NAROČNINE.

nistrskim predsednikom Jalloudom. Libija in Alžirija sta 29. decembra lani podpisali pogodbo o vzajemni pomoči. Gverilcem Polisario je libijska vlada v petek poslala šest ton sanitarne opreme.

SKOZI DALJNOGLED

MORA IN TRUTAMORA

V Novi Gorici mislijo odpreti v kratkem nov hotel, in da bi ostali zvesti »lepi« tradiciji »slovenskih« gospodarskih krogov, mu bodo dali seveda tuje ime. Nekateri so sicer predlagali, kot pravi, da bi ga poimenovali »Soča«, »Primorska«, »Slovenija«, »Gorica«, »Bor«, »Brda« ali kaj podobnega, toda občinski možje in graditelji baje vztrajajo, da mora dobiti tuje ime, da bo zvenelo bolj imenitno in prikupno, za tuje goste seveda, kajti domačim hotel, kot kaže, ni namenjen. Po dolgem posvetovanju so se odločili, naj nosi hotel ime »Argonavti.« To ime je dovolj tuje in dovolj oddaljeno ne le od novogoriške stvarnosti, ampak tudi od našega časa. Vendar imamo mi še en predlog. Glede na to, da so njihovi kolegi malo višje ob Soči dali svojemu hotelu grozljivo ime »Alp-hotel«, kar dobesedno pomeni (v nemščini) Hotel Mora, (morda so hoteli dali hotelu ime po Alpah, toda tako daleč njihovo znanje v nemščini ni segalo, da bi vedeli, da se Alpam reče po nemško Alpen, Alp pa pomeni moro, ki tlači ljudi v sanjah), bi bilo seveda dobro, da dajo oni svojemu hotelu ime »Trutamora«. Trutamora je bilo mitično znamenje na nekdanjih slovenskih zibelkah, da je preganjalo moro od otrok. Tako bi si zagotovili dodaten obisk hotela. Kajti vsakdo, ki bi se nalezal more v »Alp-hotelu«, bi nedvomno naslednjo noč rad prenočil v hotelu »Trutamora«, da bi se je spet znebil. Menimo, da je predlog vreden premisleka, tudi z ekonomskega stališča. Mogoče bodo imeli

»investitorji« pomislek, da je ime Trutamora preveč slovensko. Toda tudi »Argonavti« ima še svojo slabo stran, saj se piše v slovenščini z v namesto z u. Ali pa se bodo znebili še tega »provincializma« in pogumno zapisali kar »Albergo degli Argonauti«?

DOBRA VOLJA JE NAJBOLJA

Ansambel stalnega gledališča Furlanije-Juljske krajine je gostoval po Istri. Z Goldonijevo komedijo »Sior Todero Brontolon« je obiskal sedem največjih gledališč v Istri. Ravnatelj tržaškega gledališča Nuccio Messina je ob tej priložnosti poudaril, da so Goldonijeva dela zelo primerna za tovrstna gostovanja in omogoča, da je tržaški ansambel na visoki ravni predstavil italijansko kulturo v tujini. V ansamblu so bili C. Gaipa, L. Dolfin, M. Lo Vecchio, F. Jesurum in G. Voletta. Goldonijevo komedijo, ki je žela toliko uspehov ne samo med pripadniki italijanske manjšine v Istri, temveč tudi med Slovenci in Hrvati, je zrežiral Francesco Macedonio.

Mislimo, da bi ne bilo slabo, če bi tudi Stalno slovensko gledališče v Trstu končno pripravilo kako dobro zrežirano slovensko ljudsko predstavo s folklornimi vložki, pri katerih bi npr. lahko vključilo skupino »Stu ledi«, bodisi da bi jo potegnili iz zagnanice naše stare dramatike bodisi da bi jo kdo napisal ali priredil na novo. Turobnih del, ki gredo zdaj že dolgo čez naš order, smo se kar prenasitili in se nam že toži po čem takem, kot je za italijansko gledališče Goldoni. Ali moramo biti Slovenci res v vsem turobni?

NASTOP SVETOVALCA ŠTOKE

Deželni svet je na seji z dne 3. t.m. z glasovi KD, PSDI, PRI in MSI ponovno potrdil prepoved rabe slovenskega jezika v deželni zbornici.

V diskusijo je posegel med prvimi deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka, ki je z odločnimi besedami zavrnil tolmačenja voditelja demokršćanske svetovalske skupine Colonija.

»Nasproten glas DC, čeprav zaviral v plašč formalizma, dokazuje, kako je ta stranka v tem malo ali prav nič »krščanska«, je dejal slovenski svetovalec in dodal, da gre proti toku zgodovine, kdor preprečuje danes v Evropi pravico rabe materinega jezika nekemu narodu. Slovenska narodna skupnost, ki je sestavni del celotnega slovenskega naroda, zahteva uzakonitev pravice do rabe svojega jezika v vseh izvoljenih telesih, torej tudi v deželnem svetu. To svojo zahtevo smo tudi tu v deželni zbornici tolikokrat ponovili in utemeljili, je dejal Štoka, da se mi danes naravnost upira še enkrat ponavljati naše upravičene zahteve, saj imajo deželni svetovalci preveč dober spomin, da ne bi vedeli za sveto pravico več kot 100.000 Slovencev v Italiji, ki želijo govoriti svoj jezik povsod, v zasebnem in javnem življenju. Za prisotne bi bilo žaljivo, zame pa ponižujoče ponavljati argumente, ki sem jih tukaj ponovil že stokrat. Zato apeliram na vašo vest, ki ne more biti proti rabi slovenskega jezika v tej zbornici. Apeliram na vašo osebno in ne politično vest, ko boste glasovali o pravici do rabe slovenščine v deželnem svetu, je rekel svetovalec Slovenske skupnosti.

V nadaljevanju govora je nato zavrnil Colonijevo tolmačenje vsebine pisma, ki ga

je vladni komisar poslal tržaškemu županu glede rabe slovenščine v izvoljenih organih in zatrdil, da ima deželni svet, kot avtonomni organ s posebnim statutom pristojnost razpravljati o tem problemu, in sicer po členu 3 deželnega statuta in členu 6 ustave, tako kot je bilo o tem dovoljeno svoj čas razpravljati v deželnem svetu doline Aoste in dežele Tridentinsko-Južni Tirol. Moj popravek notranjemu pravilniku deželnega sveta, je v tem pogledu ponovno nesporen in jasen, zato uresničljiv, je še dejal Štoka. Kdor bo danes od prisotnih deželnih svetovalcev glasoval proti slovenščini, v tem organu, četudi s formalističnimi izgovori, bo v letu 1976 — hočeš nočeš — glasoval v duhu znanega reka, ki je bil v veljavi okrog leta 1930 in ki je zapovedoval vsem govoriti le v italijanskem jeziku, je pribil dr. Štoka in zaključil, da pomeni iti proti zgodovini glasovati proti pravici uporabe slovenskega jezika prav na predvečer procesa v Rižarni in v času, ko

smo pred prvimi volitvami v evropski parlament. »Razsodite torej, če imajo Slovenci pravico ali ne do rabe svojega materinega jezika v tej zbornici, danes leta 1976, trideset let po porazu fašizma. Če boste glasovali proti slovenščini, potem bo 3. februar zapisan v zgodovini dežele Furlanije - Julijske krajine kot dan, v katerem so besede dialoga, bratstva med narodi, prijateljstva in dobrega sosedstva postale dim, za katerim se skrivajo vse drugačni nameni in dejanja,« je zaključil v italijanščini svoj govor deželni svetovalec Slovenske skupnosti Štoka.

Spregovoril je nato v slovenščini in ob prekinjanju z zvoncem predsednika deželnega sveta Pittonija rekel:

»Zaključujem v slovenščini, gospod predsednik, gospodje svetovalci, vedite, da pravica našega jezika, našega naroda, našega ljudstva se ne da zadušiti na nikak način, ampak da bo prišel čas, ko si bomo Slovenci izborili pravico govoriti v slovenskem jeziku v vseh izvoljenih telesih, torej tudi v deželnem svetu Furlanije - Julijske krajine.«

Gospodarska kriza in vladni ukrepi

Vlada je prejšnji petek razpravljala o najnujnejših ukrepih za rešitev gospodarske krize. Odobrila je zakonski odlok za dodatno financiranje ustanove GEPI, to je državne družbe, ki ima nalogo pomagati podjetjem v težavah.

Za ponovno financiranje ustanove GEPI naj bi nakazali 10 milijard lir. Ta denar bodo porabili za ustanovitev družb, ki bodo začasno zaposlile delavce odpuščene od januarja do marca letos, da bi jim zagoto-

vili vpis v dopolnilno blagajno. Gre predvsem za delavce podjetij s pretežno tujim kapitalom, kot so »Leyland Innocenti«, »Singer«, »Ducati« in nekatera druga. O kritičnem položaju pri milanskem podjetju »Leyland Innocenti« bo industrijski minister Donat Cattin imel v torek posveto s predsednikom deželne uprave Lombardije, s predsednikom milanske uprave ter z milanskim županom.

Napovedali so za danes, da bodo vsem uslužbencem tovarne »Innocenti« razdelili prvi prispevek 40 tisoč lir iz vsote 180 milijonov, katero so zbrali sindikati. Prispevali so skoraj vsi milanski delavci, ki so tako konkretno izrazili vzajemnost z zaposlenimi pri družbi »Leyland Innocenti«. Poleg teh 40 tisoč lir bodo delavci prejeli po pet tisoč lir za vsakega družinskega člana.

—o—

PREDAVANJE O VLOGI IN MOŽNOSTI ZAMEJSKIH SLOVENCEV PRI BLAGOVNIH TOKOVIH MED ITALIJO IN JUGOSLAVIJO

V okviru pobud Kulturnega združenja Most bo prihodnji četrtek 12. februarja ob 18.30 v Mali dvorani Kulturnega doma predavanje o »Vlogi in možnosti zamejskih Slovencev pri blagovnih tokovih med Italijo in Jugoslavijo«. Predaval bo univ. prof. Aleš Lokar, ki bo prikazal, kakšne možnosti se odpirajo zamejskim Slovincem zlasti ob načrtovani izgradnji proste cone med obema državama. Profesor Lokar vidi v prosti coni priložnost in hkrati preizkušnjo za zamejske Slovence. Podrobneje bo razvil predloge, ki naj bi omogočili zamejskim Slovincem, da bi tokrat priložnost ne ostala neizkoriščena.

—o—

DEKLIŠKI ZBOR — DEVIN

prireja v nedeljo, 8. februarja, ob 17. uri v župnijski dvorani v Devinu.

SAMOSTOJEN KONCERT

Vstop prost!

Vljudno vabljeni!

PROSTOR MLADIH

ZAKAJ NIMAM PRIJATELJEV

Marsikak mlad fant ali dekle se pritožuje, da nima prijateljev ali prijateljic, ali pa iz ponosa o tem molči, čeprav ga pomankanje prijateljev muči in boli. Včasih je temu kriva res kaka psihološka motnja, glede katere se je dobro posvetovati s psihologom. Če ne pridejo starši na to idejo — saj tako osamljenost svojega sina ali hčere prej ali slej nujno opazijo — naj bi mladenič ali mladenka sama obiskala psihologa.

Toda največkrat pomankanju prijateljev ni krivo nič drugega kot prevelik egocentrizem mladega človeka. Čaka, da bi se mu približali prijatelji ali prijateljice, ničesar pa ne stori, da bi si jih pridobil. Preveč je zaprt vase in živi zase. Če pa bi bil bolj odprt do drugih in se zanimal zanje, bi gotovo tudi oni pokazali zanimanje zanj. Paldla bi nevidna pregrada med njimi. Navadno so brez pravih prijateljev tisti, ki se dozdevno za nič ne zanimajo, katerim je vse odveč, vse jim je »neumnost«, nesmisel. Niso udeleženi pri nobenem mladinskem gibanju, ne zanima jih razpravljanje o ideoloških, političnih in svetovnih vprašanjih, ne priteguje jih literatura ali gledališče, brezbrizni so do umetnosti in celo konjička nimajo nobenega. Šport se jim zdi

zapravljanje časa in energij. Tudi ekološki problem jih ne zanima. Jasno je, da tako nikjer ne pridejo v tesnejšo družbo z mladimi, in če jih povrh ne privlači niti družabno življenje, npr. ples, se znajdejo osamljeni in brez prijateljev.

Najboljše zdravilo proti temu je, da vzamejo bolj aktiven, bolj odprt in manj samoljuben, oziroma egocentričen odnos do življenja. Naj se vključijo v kako akcijo mladih, ki težijo po kakem idealu, ki se trudijo za dobro lastnega naroda ali tistih v svetu, ki trpijo, in čudil se bo, kako hitro bo našel prijatelje in kako kmalu mu zo izginil občutek osamljenosti.

—o—

IZ DELOVANJA SKK

V soboto, 31. januarja, smo imeli v prostorih SKK ples in prosto zabavo. Večer je uspel kljub slabemu vremenu.

V soboto, 7. t.m., bomo tudi mi proslavili našega največjega pesnika F. Prešerna. Nekaj njegovih pesmi nam bodo podali člani »Radijskega odra«; da bo večer še uspešnejši, se nam bo pod vodstvom Marjana Kravosa, predstavil zbor, ki ga sestavljajo sami mladi pevci.

Začetek ob -3.30!

Vljudno vabljeni!

Prosveta in šport v Nabrežini

V nedeljo, 1. t.m., je bil v nabrežinski dvoranici občni zbor nabrežinskega prosvetnega in športnega društva, ki deluje pod skupnim odborom. Kljub izredno slabemu vremenu se je zbralo lepo število članov, ki so z zanimanjem poslušali poročila ter se udeležili razprave.

Občni zbor je odprl predsednik Stanko Devetak, ki je z njemu lastno premočrnostjo in jasnostjo v skopih besedah orisal društveno stanje in njegovo važnost za utrjevanje narodne zavesti v naši izpostavljeni občini. Kritično se je izrazil o nedavnem sklepu občinskega sveta, da se odslej zaračuna tudi domačim društvom najemnino za uporabo telovadnice. To bo povzročilo domačim slovenskim športnikom nemalo

RESOLUCIJA O RABI SLOVENŠČINE

»Člani in prijatelji SPD Igo Gruden in ŠD Sokol iz Nabrežine, zbrani na rednem občnem zboru dne 1. februarja 1976, ogorčeno protestirajo proti neupravičeni in neosnovani prepovedi rabe slovenskega jezika izvoljenih predstavnikov v upravnih telesih. Zahtevajo od pristojnih oblasti ter od vseh demokratičnih političnih sil, da se dokončno prizna slovenski manjšini tista zaščita, ki ji pritiče po italijanski ustavi ter po mednarodnih obveznostih italijanske države.

Končno zbrani člani izražajo svojo solidarnost z vsemi, ki se borijo za popolno enakopravnost slovenske narodnostne skupnosti v Italiji.

finančnih težav. Ob koncu svojega poročila je ugotovil, da si je društvo v zadnjem času pridobilo ugleda in verodostojnosti pri širši publiki in to se najbolj opaža pri obisku vseh prireditve, ki je vedno zadovoljivejši.

Devetak pa je jasno obsodil tiste gostilniške klevetarje, ki so pravi družbeni paraziti, saj ne delujejo na nikakem področju, njihova glavna skrb pa je neplodna kritika do vsega, kar je narejenega in visoko »teoriziranje« o vsakem koraku, ki ga naredi društvo. Predsednik je podčrtal, da je društvo vedno jasno izpričevalo svoj protifašizem in svoj narodnoobrambni značaj, zato je v njem prostora za vsakega zavednega Slovenca, ki je voljan delati za skupne koristi.

Sledilo je poročilo tajnice prof. Marinke Terčon, ki je predvsem navedla prireditve, ki so jih pripravili sami domačini in ki so zelo dobro uspele. Pretekla sezona se je pričela z narečno igrano »Kacavat« domačega avtorja, ki je imela pri uprizoritvi velik uspeh; ob Prečernovem prazniku je društvo skupno s šolo pripravilo Dan slovenske kulture, in prav tako s šolo še proslavo 30-letnice obnove društvene dejavnosti. Domači moški pevski zbor je pripravil celovečerni koncert in še enkrat potrdil svojo kvaliteto, dekliški pevski zbor pa je začel vaditi v sklopu društva pod vodstvom prof. Radoviča. V minuli sezoni so domači kulturniki imeli v gosteh pevce iz Pliberka, iz Makedonije ter folklorno skupino iz Ljubljane, poleg seveda dveh predstav SSG. Vsa gostovanja so bila na izredni umetniški ravni in občinstvo jim je sledilo z velikim zanimanjem in odobravanjem.

Precej truda je posvetilo družabnosti, saj je organiziralo otroško pustno rajanje, pustni ples, tradicionalni družabni večer za člane, zakusko ob Božiču za otroke, ki va-

dijo telovadbo, ter za male pevce Kraškega slavčka ter končno silvestrovanje.

Domači pevci so tudi sodelovali na raznih prireditvah, predvsem na osrednji občinski proslavi osvoboditve ter ob doma-

RESOLUCIJA NA OBČINSKO UPRAVO O UPORABI TELOVADNICE

»Člani in prijatelji SPD Igo Gruden in ŠD Sokol, zbrani na rednem občnem zboru dne 1. februarja 1976, izražajo svoje nesoglasje z nedavnim sklepom občinskega sveta, ki prepušča domačim športnim društvom brezplačno uporabo občinske telovadnice. Domače športno društvo s svojo dejavnostjo opravlja neprecenljivo socialno delo, ki bi moralo biti v pristojnosti javnih ustanov in šol, zato se zdi krivično, da mora društvo plačati najemnino za socialne dobrine, ki so pravica vsakega državljanca.«

čem spomeniku in na pokopališču ob dnevu vseh mrtvih.

Na športnem področju — je dejala tajnica — so dekleta dosegla lepe uspehe v odbojki, obenem pa se je prijavilo precej (nadaljevanje na 8. strani)

Za pravico do rabe slovenščine

Na torkovi redni seji je devinsko-nabrežinski občinski svet izglasoval z glasovi KPI, Slovenske skupnosti in PSI skupno resolucijo o dejanski uvedbi dvojezičnosti v izvoljenih organih. Upoštevajoč, da so se v zadnjih dneh pripetili težki dogodki, med katerimi odgovor vlade na vprašanje, ki ji ga je poslala tržaška občinska uprava, negativen odnos tržaške občinske in pokrajinske uprave ter deželne vlade, ki je na torkovem zasedanju s heterogeno večino zavrnila popravek, ki sta ga predložili KPI in Slovenska skupnost v zvezi z rabo slovenščine v izvoljenih organih, protestira proti takemu zadržanju, ki temelji na formalnih ugovorih, izraža pa dejansko pomankanje politične volje. Občinski svet meni, da je sramotno, da 30 let po osvoboditvi Slovenci še ne morejo govoriti v materinem jeziku v izvoljenih organih. Zato občinski svet poziva vse politične sile, ki se sklicujejo na odpornost in na republiško ustavo, naj javno iznesejo svoje mnenje o pravicah, ki bi jih morala uživati sloven-

ska manjšina, ki je toliko doprinesla v boju proti nacifašizmu. Končno pa občinski svet izraža svojo solidarnost z vsemi, ki se borijo za zakonite pravice slovenske manjšine v Italiji.

Svetovalca Slovenske skupnosti sta ostro obsodila zadržanje Krščanske demokracije. V obrazložitvi resolucije je Antek Terčon dejal, da spominja koalicijske, ki je prepredila uveljavitev rabe slovenščine v deželnem svetu na Bartolijeve čase. Bojan Brezigar pa je v odgovor na izvajanje krščanskodemokratskega svetovalca Paseja, da je lahko govoriti a težko uresničevati sklepe, dejal, da pač to dosledno dokazuje Krščanska demokracija, ki ni v tridesetih letih skoraj nič storila za manjšino.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - TRST

Kulturni dom
30 let neprekinjenega delovanja

PAVEL GOLJA
SRCE IGRAČK

(Mladinska igra v treh delih)

Glasba: Aleksander Vodopivec

Plesi: Janez Mejač

Scena: Demetrij Cej

Kostumi: Marija Vidau

Priredba in režija: ADRIJAN RUSTJA

V Torek 10.2.1976 - ob 15.30

—o—

GLASBENA MATICA - TRST

Sezona 75-76 — Šesti abonmajski koncert

V petek 13. februarja ob 20.30
v Kulturnem domu v Trstu

VALTER DEŠPALJ - čelist
pri klavirju IVAN MAČEK

Rezervacija in prodaja vstopnic v pisarni GM (tel. 418.605) in eno uro pred začetkom koncerta pri blagajni KD.

Orgelski koncert v Rojanu

V zadnjem času je znani slovenski orgelski mojster prof. Hubert Bergant že tretjič nastopil v zamejstvu, tokrat v Trstu, kjer je Glasbena matica v župni cerkvi v Rojanu v petek, 30. januarja, priredila izvenabonmajski koncert. Program je obsegal dela skladateljev Frescobaldija, Scarlattija, Pasquinija, Galuppija, Kucherja, Duboisja in Osterca. Kljub temu, da so orgle v rojanski cerkvi nastale že v prejšnjem stoletju in tehnično ne povsem ustrezajo za izvajanje sodobnejših skladb, je Bergant iz njih izvabil vse in pokazal virtuozno obvladanie instrumenta. Plemenit zvok rojanskih orgel, ki pomenijo zgodovinsko dragocenost, je prišel posebej do izraza v skladbah starejših italijanskih skladateljev

Frescobaldija, Scarlattija in Pasquinija. Zlasti v tem delu koncerta smo občudovali enkratno barvo registrov, ki so se, čeprav glasovno zadržani, izredno prilegali stilnemu značaju skladb stare italijanske orgelske šole. Udeležba na koncertu je bila, če upoštevamo slabo vreme, razmeroma dobra.

V tržaški okolici ponekod še najdemo star italijanski tip orgel, podoben tistim v Rojanu, tako npr. v Zgoniku, ki se prav tako nastale v prejšnjem stoletju. Bilo bi zelo primerno, če bi tudi v tem kraju kdaj slišali orgelski koncert, saj take kvalitetne prireditve pripomorejo tudi k pravilnemu vrednotenju kulturne dediščine v naših cerkvah, kamor orgle gotovo sodijo.

Slovenski oktet v palači Attems

V sredo, 21. jan. je v palači Attems v Gorici v sklopu abonmajskih koncertov, ki jih prirejajo Glasbena matica, Slovenska prosvetna zveza in Zveza slovenske katoliške prosvete, nastopil Slovenski oktet. Obširen in pisan spored je obsegal 22 ljudskih in umetnih pesmi raznih narodov. V prvem delu so bili zastopani skladatelji Orlando di Lasso, Jacobus Gallus, J.S. Bach, W.A. Mozart, P.I. Čajkovski, Alojz Srebotnjak, Marjan Gabrijelčič, Marjan Kozina in Rado Simoniti. Slovenski oktet je v tem delu najbolj prepričljivo in zlito izvedel skladbo P.I. Čajkovskega »Otče naš«. Novost za poslušalce pa sta pomenili dve skladbi slovenskih skladateljev, Gabrijelčičeva »Vetri v polju« in Simonitijeva »Buskelce«. Podčrtati moramo tudi dognano izvajanje več Gallusovih motetov in madrigalov, nekaterih tudi za dva zbor, pri katerih vedno prihaja do izraza mojstrsko obvladane pevske tehnike članov Slovenskega okteta.

Drugi del koncerta je za razliko od prvega, kjer smo slišali več umetnih, obsegal

linka, »Ribniška« in »Mojceje«. Prav v tem dodatku so se pevci Slovenskega okteta dokončno razživeli in s svojim izvajanjem, ki pozna neverjeten razpon od občutljivega pianissima do mogočnega fortissima, navdušili goriško občinstvo.

Sedanji umetniški vodja Slovenskega okteta je Anton Nanut iz Kanala ob Soči, prvi dirigent Slovenske filharmonije v Ljubljani in profesor dirigiranja na tamkajšnji glasbeni akademiji. V njem pa sodeluje še en primorski rojak, Danilo Čadež iz Solkana, ki poje prvi tenor. Koncerta Slovenskega okteta v Gorici se je udeležilo veliko številno ljubiteljev petja iz Gorice in okolice, nekateri pa so prišli tudi z druge strani meje. Škoda le, da se je sicer lepa glavna dvorana Attemsove palače izkazala premajhna za tako veliko število poslušalcev, saj je vladala med tistimi, ki so stali, precejšnja gneča. Kljub temu pa bo koncert Slovenskega okteta vsem prisotnim ostal v lepem spominu, zato si želimo, da bi se čimprej spet srečali v naših krajih.

Kratke z Goriškega

Prejšnji teden je prosvetno društvo »Mirko Filej« iz Gorice priredilo v Katoliškem domu predavanje o himalajski odpravi na Kangbačen. Predaval je zdravnik dr. Jože Andlovic iz Sempetra pri Gorici, ki se je sam udeležil odprave. Predavanje je bilo poživljeno s številnimi diapozitivi.

—o—

V torek, 27. januarja, je v palači Attems v Gorici nastopil zbor madrigalistov iz Budimpešte. Gostovanje sta organizirali Pokrajinska turistična ustanova in goriška občina. Slovenska publika, ki je tvorila skoraj polovico poslušalstva, je močno pripomogla k temu, da so bili sedeži velike dvorane palače Attems skoraj v celoti zasedeni.

—o—

V ponedeljek, 2. t.m., je v Gabrjah obhajala častitljiv jubilej, 90. letnico rojstva, Marija Vižintin, vdova Florenin. Ob tem prazniku ji tudi mi izrekamo iskrene čestitke.

SPOROČILO IN PROŠNJA

Tiste, ki ste se do sedaj obračali na Upravo ali Uredništvo Novega lista v Gorici (naslov: 34170 - Gorica, Piazza Vittoria 46 II), vljudo prosimo, da se v bodoče poslužujejo le Uprave ali Uredništva lista v Trstu (Naslov: 34100 Trst, ul. Ghega, 8-I). Le če je treba kakšno pojasnilo, velja začasno stari goriški naslov.

Urava in Uredništvo
Novega lista

Kdaj dvojezični napisi?

Pred časom smo v našem listu že pisali o vprašanju dvojezičnih napisov na Goriškem, kjer smo poudarili, da je v okoliških občinah še kar zadovoljivo rešeno, slabše pa je urejeno v sami Gorici in njenih predmestjih, saj jih npr. v samem mestnem središču skoraj ni opaziti. Številni slovenski trgovci v mestu na svoje trgovine ne postavljajo slovenskih oziroma dvojezičnih napisov, kolikor nam je znano, nosita na ožjem mestnem področju dvojezični napis le Kmečka banka in nekdanja gostilna Paulin v Drevoredu 20. septembra.

Nujno bi bilo potrebno postaviti dvojezične cestne table v slovenskih krajih, ki spadajo pod goriško občino, kot so Štandrež, Podgora, Pevma in Štmaver. Za Štandrež je že v lanskem letu bil govor o tem, da jih bodo postavili v bližnji bodočnosti, vendar do danes ni o njih ne duha ne sluha. Tudi take rešitve, kot je bilo poimenovanje glavnega trga v Podgori po znanem mučeniku Lojzetu Bratužu, so le polovične, dokler napisne table ne postanejo dosledno dvojezične, saj samo italijanski napis

»Piazza Lojze Bratuž« goriški občini gotovo ne dela največje časti. Upajmo, da bodo ta vprašanja v bližnji bodočnosti obravnavali v goriškem občinskem svetu in v rajonskih sosvetih.

—o—

PREŠERNOVA PROSLAVA GORIŠKIH SREDNJIH ŠOL V GLEDALIŠČU VERDI

V torek so slovenske šole v Gorici priredile Prešernovo proslavo v gledališču Verdi. Poleg dijakov so se prireditve udeležili številni prosvetni delavci, zastopniki zavodskih svetov in goriški župan De Simone. Prešernov lik je orisal dijak Goran Rustja, ki je poudaril, da je njegov boj za svobodo preveval vse napredne sile. V narodnoosvobodilni borbi so zato po njem poimenovali eno izmed partizanskih brigad. Pesnikova misel o bratstvu in enakosti je osnova helinskih duha in osimskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Ob sklepu je pa podčrtal, da je potreben še hud boj za uresničitev narodnostnih pravic in poraz vseh sil, ki se upirajo slogi in medsebojnemu razumevanju. Na prireditvi so nastopili dijaki z deklamacijami in glasbenimi nastopi. Gostovala sta člana slovenskega stalnega gledališča Bogdana Bratuž in Anton Petje ter mladinski pevski zbor iz Nove Gorice, katerega dirigent Ludvik Ličen je zapel ob spremljavi prof. Lojzke Bratuž tudi nekaj samospevov.

ITALSIDER JE IZDELALA MANJ ŽELEZA

Tržaški obrat Italsidera so v preteklem letu izdelali 297 tisoč ton koksa, skoro pol milijona ton aglomerata, 534 tisoč ton litega železa in 195 tisoč ton železnih palic. Izdelava je bila nekoliko nižja kot v letu 1974, ker je ena izmed visokih peči bila v popravilu. Obenem so obnovili tudi elektronsko opremo nakladalne avtomatične naprave. Tudi v letu 1976 napovedujejo zmanjšanje izdelave ker bo treba remontirati še eno visoko peč, ki bo opremljena z avtomatično nakladalno napravo.

Sneg tudi na Goriškem

Po daljšem razdobju razmeroma mrzlega vremena, za katerega so bile značilne nizke nočne temperature, pa tudi podnevi se živo srebro ni dvigalo dosti nad ničlo, je v petek dopoldne tudi na Goriškem začelo močno snežiti. Bela snežna odeja je kmalu prekrila ravnino in okoliške hribe, tako da je pokrajina dobila videz, ki za te kraje ni običajen. Popoldne je sneženje prenehalo, snega so se gotovo najbolj razveselili otroci, težave pa so se začele za voznike motornih vozil, ki so po cestah morali voziti zelo previdno. Tudi v soboto je vreme bilo zelo hladno, ponoči in v nedeljo zjutraj pa je nastopila še močna poledica. Vse to je povzročilo, da ljudje skoraj niso odhajali od doma, po cestah si videl le redka vozila.

Zadnje sneženje dokazuje, da po naših krajih ljudje snega niso navajeni in da že majhna količina vpliva na promet in sploh na celotno življenje. V ponedeljek se je nekoliko otoplilo in sneg je začel močneje kopneti.

Sneg ob koncu prejšnjega tedna je zapadel po presledku dobrih dveh let, zadnjič se je v teh krajih namreč pojavil ob koncu novembra 1973. Zadnjih deset, petnajst let opažamo, da na Goriškem postaja sneg res prava redkost, kar pa ni nič čudnega, saj ga je tudi v gorskih krajih v zadnjih letih razmeroma malo ali ga sploh ni. Tudi na splošno so zime milejše in če se ne motimo, je minilo že precej več kot deset let, odkar je Vipava zadnjič zamrznila.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Problemi slovenskega jezika

Boris Pangerc je izdal pred kratkim drobno zbirko novel, *Beg pod Daglo*, v kateri je uporabil nenavadno veliko narečnih besed iz svojega domačega kraja t.j. iz Doline. Nedvomno se bo našel kdo, posebno v osrednji Sloveniji, ki se bo obregnil ob to. Toda po našem mnenju je storil prav, da je obogatil knjižni jezik z določenim številom besed svojega domačega narečja — in ne le prav: storil je tisto, kar je edino pravilno, če hočemo dobiti Slovenci spet krepak, živ knjižni jezik in če nočemo povzročiti nepremostljivega prepada med knjižnim in govorjenim jezikom. Tudi mnogi drugi mlajši slovenski pisatelji in pesniki so vnesli zadnja leta v knjižni jezik veliko število narečnih in žargonskih besed. To ni domenjeno in morda niti ne načrtno ali zavestno, pač pa delajo to iz neke nagonske potrebe. Čutijo namreč, da dosedanja knjižna slovenščina ne odgovarja več njihovemu hotenju po polnokrvnem slikanju življenja, ker je abstraktna in močno odtujena ljudskemu jeziku.

Slovenski slovničarji in jezikoslovci, pa tudi pisatelji v preteklem stoletju, kot npr. Levstik, so imeli predvsem skrb da bi ustvaril vsem Slovincem enoten knjižni jezik in da bi tako prispevali k procesu narodnega zedinjenja. Toda pri tem hvalevrednem namenu so se posluževali napačne metode. Misleč, da bi narečne besede drugi Slovenci premalo razumeli ali da bi jih celo zamerili z izposojenkami iz drugih slovanskih jezikov in iz stare cerkvene slovenščine, za kar je bil najbolj vnet ravno Levstik. Isto velja za razne slovnične oblike. Tako so sicer res ustvarili enoten knjižni jezik, ki pa je bil umeten. Znana je šala, da je slovenščina tisti jezik, kjer je največja razlika med tem kako se piše, in kako se izgovarja, češ da se reče pisker, izgovori pa lonec. V tej šali se skriva mnogo resnice. Samo Slovenec z višjo šolsko izobrazbo je lahko obvladal knjižno slovenščino, vsi drugi pa so vedno imeli in imajo občutek, da ne znajo pravilne slovenščine, in začno zato jecljati, kadar bi morali javno spregovoriti, ter spraviti končno iz sebe nekaj, kar je smešna mešanica knjižnega jezika in narečja.

Razni tuji avtorji se močno zanimajo za slovenščino, posebno seveda za njena narečja za-

radi njihove starodavnosti, kar je prava zakladnica za jezikoslovje. Toda na prvi pogled jim pade v oči ta izumetničenost knjižnega jezika. Tako je npr. pred nedavnim napisala Nemka Annelies Lögrenid knjigo »Die russischen Lehnwörter im Slowenischen«, t.j. Ruske izposojenke v slovenščini, v kateri je označila slovenščino za najbolj slaviziran jezik, kar pomeni, da ima največ slovanskih izposojenk. Sicer je s tem le ponovila mnenje nekaterih slovenistov. Njena knjiga je izšla v založbi Rudolfa Trofenika v Münchnu. Zaradi tega mnenja jo nekateri kritizirajo, toda boljše bi storili, če bi razmislili, ali nima morda prav in če se nismo Slovenci vse prehitro odpovedali neštetim lastnim besedam, namesto njih pa uvedli tujke. Čudno je, da bi se npr. 100 ali 150 kilometrov oddaljeni

Slovenci ne mogli naučiti neke slovenske besede, lahko pa se naučijo srbske, ruske ali staro-cerkvenoslovenske izposojenke, da ni ne omejnomo modernih angleških ali italijanskih izposojenk.

Če hočemo torej res spet dobiti živ in polnokrven književni jezik, ni druge poti, kot da vnesemo vanj čimveč živih narečnih besed. Vsaka narečna beseda naj bi bila hkrati tudi knjižna beseda. Zato imajo mladi pisatelji, kot Pangerc in drugi popolnoma prav, da bogatijo in prenavljajo knjižni jezik s svojimi narečnimi besedami. To je v prid polnokrvnosti jezika in tudi slikovitosti njihovega pisanja.

fj.

—o—

SEMINAR ITALIJANSKEGA JEZIKA IN KULTURE V PORTOROŽU

V Portorožu je bil 15. seminar italijanskega jezika in kulture za šolnike in dijake srednjih šol v Istri z italijanskim učnim jezikom. Na seminarju so predavali številni italijanski visokošolski docenti in profesorji z višjih srednjih šol. Seminar se je končal 24. januarja.

J. Š.

NAŠA LEDINA

Neka slovanska znanost, po mojem skromnem mnenju, nikakor ne more biti resnično znanstvena, dokler ni zmožna zbrati vsega besednega zaklada narodove govorice. In slovensko slovništvo je vse do danes ni zbralo in je ne zbira.

Tako tone v pozabo s propadanjem podeželja — Slovenci smo narod kmečke in ne mestne kulture — tudi slovenska živa govorica, njen pristni izraz ali če hočete narečja, beseda, ki jo večina našega razumnštva umeva le v slabšalnem pomenu, dasi so narečja največkrat pristnejša od umetnega »pravičnega« knjižnega jezika.

V primeru slovenščine ne gre za nekakšen izbor »lepših« in zavrnitev »grših« izrazov v bojazni, da jih bomo imeli potem preveč. To je mogoče le pri narodnostih s 40 ali 50 milijoni, ne pri ljudstvu 2 milijonov in ozemlja z največ 200 km zračnega premera. Tu se pač ni bati, da bi se zaradi številnejšega izrazja ljudje medsebojno ne umeli.

V ta namen torej še nekaj domačih besed, od katerih bodo lahko nekatere celo prvič natisnjene. Besede so iz Soške doline ali s širše Primorske.

Beseda *motati* se rabi v prenesenem pomenu, lahko pa tudi ne. Prim. voda se v vrtincu

mota, v glavi se mi moti in zmotilo se mu je.

Beseda *čuhati* nima istega pomena kot hladiti, ampak ohlajati se z izparevanjem. Kuhan krompir npr. se čuha. Počuhamo ga pa tako, da v njega pihamo in odpihujemo paro, ki se iz vročega kuhanega krompirja kadi.

Za izdelovati se uporablja samo izraz *rovnati*. Npr. v tej hiši rovnajo »madone« (opeko) ipd.

Glejštati znamuje živini postiljati, popravljanje, steljo nositi in tudi gnoj skidati izpod živine. — *Voren* je velik kotel za sirjenje mleka, ki visi nad odprtim ognjem. Visokemu škaflu, v katerem so nekoč prali, imeli žehto, nanj postavili pralno desko in prali, rečejo *vorenca* (uarenca).

Razlika obstaja med *obaliti* in *prekucniti*, obali se nekaj težjega, fantje se včasih poskušajo, kdo bo koga »obalil«.

Iraz *farnati* koga *ofarnati* je blizu pomena oštevati, vendar je dejanje močnejše; *prfletenca* je podobno kot smešnica, vendar še posebno uspeša. Uporablja se v napetem govoru, ko komaj čakamo, kakšno nam bo kdo povedal.

Becelirati znamuje nekoga trpeti, prenašati ga. Tudi ta beseda ni vsakdanja, ampak ima poseben zven, v primerih, ko naj govor zveni še posebej jedrnato, domače in po naše.

V velikem delu Primorske rečejo namesto grenak *gorjup*, le v naših hribovitih krajih pomeni *gorjup* takšen okus, kot ga zapusti nesladkan čaj ali kava, postane voda, nekaj plehkega, bi lahko rekli, a nikakor ne grenko ali kislo.

Stisnjena pest je *čompa*.

Za domačo *taca*, živalska noga, bi bilo treba res še preveriti, če prihaja od nem. *Tatze*, če ni mogoče narobe res. Nikakršnih zadržkov pa ni proti besedi »tačka«?

Beseda *skula*, pomanjšav. *skulca* (menda je ista kot švedski *skoll*) znamuje bulico na koži, ki kaže, da se bo gnjila, prihodnji tvor ali tvorček, ki sedaj zateka.

»Nekoga okrog prnesti« — *ofratati*, *ofratalo* ga je, *ofratalo* se je.

Če se mi nekaj upira, se mi *bržmaga* (mogoče tudi *vržmaga*), je milejše od zastuditi se.

(Dalje)

Prešernove proslave v Trstu

Nastopajoči teden se bodo zvrstile po naših društvih in krožkih Prešernove proslave. Pravilno je, da se spomnimo enkrat v letu svojega največjega pesnika. Tako bo v soboto Slo. kulturni klub posvetil večer Prešernu, osrednja proslava pa bo v nedeljo 8. t.m. v Kulturnem domu. To proslavo bosta priredili obe osrednji prosvetni organizaciji, Slovenska prosvetna zveza in Slovenska prosveta. V ponedeljek, 9. t.m. pa bo proslavljala Prešerna Slovenska prosveta v svojih prostorih. Ob tej priliki bo tudi razdelila nagrade za najboljšo novelo, kar daje že nekaj let. Prireditve bo ob 20,15 v dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3-I.

Zelo posrečen je bil večer prejšnji pone-

deljek, ko je dr. Andlovic z živo besedo in z zelo lepimi barvnimi diapozitivi in s filmom ponazarjal pot slovenskih alpinistov na Himalajo. V razgovoru, ki je sledil, je radovednemu občinstvu pojasnil mnogo zelo zanimivih stvari. Večer je dihal gorstvo, silen napor naših alpinistov in prilagajanje tamkajšnjim krajem.

Glede poročila o škofijski gimnaziji v prejšnji številki, naj pojasnimo, da se je borila za priznanje slovenščine in za pravico javnosti že v stari Avstriji, in za pravico javnosti tudi kasneje v Jugoslaviji. Stavek v »stari Jugoslaviji je liberalna stranka...« se mora glasiti: »v Avstriji je liberalna stranka...«

Prijava lanskih dohodkov do 30. aprila 1976

Prve dni marca bodo začeli razdeljevanje davčne formularje za lanske dohodke, katere je treba prijaviti do 30. aprila. Državni tiskarski zavod v Rimu bo natisnil 16 milijonov formularjev. Te bo mogoče dobiti brezplačno pri davčnih uradih ali pa po 200 lir v trafikah. Iz okrožnice finančnega ministrstva je razvidno, da so dolžne napraviti prijavo vse fizične osebe, razen redkih izjem, ki so izrecno omenjene v navodilih, ki so priložena davčnemu formularju.

Neločena zakonca morata izpolniti eno samo skupno prijavo. Podpisati jo morata oba in navesti je tudi treba morebitne dohodke mladoletnih otrok. Dohodkov ni treba prijaviti naslednjim fizičnim osebam: kdor v letu 1975 ni imel nobenega dohodka, kdor je imel le dohodke, ki so oproščeni davka na dohodek fizičnih oseb, in davka ILOR, kot na primer vojne pokojnine in obresti na državne obligacije, nadalje kdor je imel samo dohodek od zemljišč in stavb, a ni presekel letne vsote 360 tisoč lir, ter kdor je imel le dohodek od ovisnega dela (plače in pokojnine) do milijon 320 tisoč lir.

Davčne prijave so oproščeni tudi tisti odvisni delavci, katerih dohodki presežejo milijon 320 tisoč lir letno, a izhajajo samo iz enega vira. Davčni zavezanec bo v tem primeru poslal do 30. aprila 1976 uradu za neposredne davke potrdilo ali formular 101, katerega mu bo izročil delodajalec, s podpisom prejemkov in davčnih odtegljajev.

Davčno prijavo ali formular 740 bo tudi letos treba izpolniti v treh izvodih, en izvod za davčni urad, en izvod za občinsko upravo in en izvod ostane davčnemu zavezanu. Formular obsega običajno rubriko in novo dodatno rubriko označeno s črko »O«, v kateri bo treba navesti podatke z vzezi s krajvnim davkom na dohodek ali ILOR.

Prva rubrika na formularju služi za navedbo osebnih podatkov davčnega zavezanca in njegovih družinskih članov. Navesti je treba podatke o stopnji izobrazbe, o poklicu, o delodajalcu in tako dalje. Poleg tega je treba napisati, ali je bila lanska prijava dohodkov napravljena s formularjem 101 in kateremu davčnemu uradu je

bila izročena. V prvi rubriki je tudi letos vprašanje, ali imamo osebni avtomobil, čoln ali letalo.

Sledi rubrika »A«, ki se nanaša na dohodek od zemljišč. V tej rubriki se ne za-piše dohodkov od zemljišč, katera ima posameznik v tujini. Te dohodke bo treba posebej navesti v rubriki »L«.

V rubriki »B« je treba zapisati obdavčljivo osnovo za odmerjanje davka na dohodke fizičnih oseb IRPEF ter krajevnega davka na dohodke ILOR. Nespremenjeni sta ostali rubriki »C« in »D«. Prva se tiče dohodkov od odvisnega dela in druga dohodkov od odvisnega dela, ki pa se obdavčuje posebej, tako na primer odpravnine ali dvi-gi zaostankov iz prejšnjih let. V rubriki »N« je treba zbrati zaključne podatke iz vseh izpolnjenih rubrik ter podatke o morebitnem samoobdavčevanju.

V slednjem primeru bo treba višino u-streznih zneskov določiti s pomočjo posebne preglednice, ki bo natiskana med navo-dili. Davčni zavezanec, ki se bo odločil za samoobdavčevanje, bo plačal davčni zne-sek v banki. Ta mu bo izstavila posebno

potrdilo, katero bo zavezanec priložil dav-čni prijavi.

Navodila se zaključujejo s posebnim po-glavjem, ki opozarja na kazni, katere so predvidene za primere nepopolne ali lažne prijave dohodkov. Za nepopolne prijave je predvidena denarna kazen v trikratni do štirikratni višini dolgovane davčnega zneska in najmanj 50 tisoč lir globe. Za nepopolne navedbe glede lastništva av-tomobilov, čolnov, letal in podobnega, pa znaša denarna kazen celo od 100 do milijon lir. Za hujše prekrške v zvezi z davčnimi formularji je končno predvidena tudi pri-java sodišču.

—o—

PRVO JAVNO ZBOROVANJE ŠPANSKE KD

(Nadaljevanje s 1. strani)

ropskih držav. Odobrili so izjavo, ki med drugim poudarja, da je treba razpisati vo-litve za ustavodajno skupščino. Na volitvah morajo nastopiti vse politične stranke brez kakršnekoli diskriminacije. Španski krščan-ski demokrati se zavzemajo za dvodomen zakonodajni sistem. Poslansko zbornico naj bi sestavljali od ljudstva izvoljeni polsanci, senat pa predstavniki federacij. Krščanski demokrati v Španiji zagovarjajo tudi usta-novitev svobodnih sindikatov ter neodvis-nost sindikatov od političnih strank.

Dvanajste zimske olimpijske igre v Innsbrucku

Spo. ed tekmovalj

Sobota, 7. februarja

- 9.00-11.00 Sankanje četrti spust moški in ženske
- 10.00-11.00 Tek 5 km ženske
- 10.30-12.00 Hitrostno drsanje 1000 m ženske
- 13.00-15.15 Skoki na 70-metrski skakalnici
- 14.30-16.45 Bob dvosedi (tretji in četrti spust)
- 14.00-20.00 Hokey (skupina B) tri tekme
- 19.30-23.00 Umetnostno drsanje pari (obvezni liki)

Nedelja, 8. februarja

- 8.00-14.00 Umetnostno drsanje moški (obvezni liki)
- 9.00-10.45 Tek 15 km moški
- 9.45-11.45 Hitrostno drsanje 3.000 metrov ženske
- 12.30-14.00 Alpsko smučanje ženske: smuk
- 13.00-15.15 Nordijska kombinacija: skoki
- 13.00-20.00 Hokey (skupina A) tri tekme

Ponedeljek, 9. februarja

- 9.00-10.30 Nordijska kombinacija: tek 15 km moški
- 12.30-14.30 Smučanje veleslalom moški (prvi spust)
- 14.30-18.00 Umetnostno drsanje moški kratki program
- 19.30-23.00 Umetnostno drsanje: plesni pari (obvezni liki)
- 19.30-23.00 Hokey (skupina B) tri tekme

Torek, 10. februarja

- 8.00-15.00 Umetnostno drsanje ženske (obvezni liki)
- 9.00-11.15 Sankanje dvosedi
- 9.30-11.30 Hitrostno drsanje 500 metrov moški

- 12.30-14.30 Smučanje veleslalom moški (drugi spust)
- 13.00-20.00 Hokey (skupina A) tri tekme

Sreda, 11. februarja

- 9.00-11.00 Stafeta 4x10 km moški
- 9.30-13.00 Hitrostno drsanje 5000 metrov moški
- 11.30-14.00 Umetnostno drsanje ženske (prvi in drugi spust)
- 14.30-18.00 Umetnostno drsanje ženske (kratki program)
- 19.30-23.00 Umetnostno drsanje moški (obvezni liki)
- 14.00-20.00 Hokey (skupina B) tri tekme

Četrtek, 12. februarja

- 9.00-11.00 Šafeta 4x5 km ženske
- 10.00-11.30 Hitrostno drsanje 1000 metrov moški
- 13.00-20.00 Hokey (skupina) tri tekme

Petek, 13. februarja

- 10.00-12.00 Biathlon: štafeta
- 10.00-12.00 Hitrostno drsanje 1500 metrov moški
- 12.30-14.15 Smučanje: veleslalom ženske
- 14.30-16.45 Bob štirised (prvi in drugi spust)
- 19.30-23.00 Umetnostno drsanje: ženske (obvezni liki)
- 14.00-20.00 Hokey (skupina B) tri tekme

Sobota, 14. februarja

- 8.30-11.00 Tek 50 km moški
- 9.00-15.00 Hitrostno drsanje 10 tisoč metrov moški
- 10.00-14.30 Smučanje slalom moški (prvi in drugi spust)
- 13.00-20.00 Hokey (skupina A) tri tekme

Nedelja, 15. februarja

- 13.00-15.15 Skoki na 90-metrski skakalnici

ZAČETEK ZIMSKE OLIMPIADE

V sredo se je začela v Innsbrucku na Tirol-skem zimski olimpiadi 1976. Odprti so jo z vso slovesnostjo v navzočnosti najvišjih pred-stavnikov avstrijske države in olimpijskih funkcionarjev. Slovesnost je prenašala koprski televizija v barvah.

Olimpiade se udeležujejo tudi slovenski športniki, saj je jugoslovanska olimpijska re-prezentanca sestavljena skoro samo iz Sloven-cev. Hokejska reprezentanca nastopa potem, ko je bila po porazu nasproti ZDA izločena iz najvišje skupine, v skupini B, kjer seveda ne pride več v poštev za kako medaljo. Tudi ska-kalci nimajo upanja na kako medaljo, še manj seveda alpski smučarji in tekači. Slovenski zim-ski športi že precej let ne napredujejo.

Slovinci pa so tudi v argentinski reprezen-tanci, ker obvladujejo nekatere panoge zim-ske-ga športa v tej južnoameriški državi. Tako je npr. Slovenec Jerman prvak Argentine v smu-čarskih tehikih.

Kdo bo prepuščen na medconski turnir. Parma ali Liberzon? Odgovor, ki je našim bralcem medtem že znan (?), je za nas, ki to pišemo, še vedno uganka.

Spodnja partija, prva zmaga Parme na Srečanju v Atenah, pa je ne glede na uspešnost lepa. Njena objava zato ne potrebuje posebne opravičila.

LIBERZON - PARMA

Sicilijska obramba

1. e4 c5, 2. Sf3 d6, 3. d4 c4:, 4. Sd4: Sf6, 5. Sc3 g6, 6. Le3 Lg7.

Znana napaka je tu 6. ... Sg4?, 7. Lb+ Sc6, 8. Sc6: itd. (ali 7. ... Ld7?, 8. Dg4:).

7. f3Sc6, 8. Lc4 0-0, 9. Dd2 Ld7, 10. 0-0-0 Db8.

Beli ne more še igrati na zamenjavo črno-poljnih lovcev. Na 11. Lh6 odgovori namreč črni z 11. ... Sd4:, 12. Lg7: Sf3:, 13. gf3: Kg7: (ali 13. Dh6? Sg4:).

11. h4 Tc8

Grozi 12. ... Sd4:, 13. Dd4: Sg4, 14. Dd3 Se3: Tc4:.

12. Lb3 a5, 13. a3 b5 (žrtev kmeta, ki ji ni videti dna. Gotovo pa odprtje linij neti črni napad, zato beli ne nasede); 14. Sd5 Sd5:, 15. Ld5: b4 (najbolj energično), 16. a4 Sd4:, 17. Ld4: (izsiljeno) e5.

Spet zelo močno. Na 17. ... Ld4: bi sledilo 18. Dd4: b3, 19. c3 in beli brani vsa važna polja.

18. Le3

Izsiljeno: 18. La8: bi zaradi nadaljevanja 18. ... ed4:, 19. Ld5 b3 takoj izgubila.

18. ... La4:, 19. La8:

Spet bi bila alternativa 19. c3 porazna: 19. ... bc3, 20. bc3:, Db4 in konec je tu.

19. ... Lc2:, 20. Dc2: Tc2:, 21. Kc2: Da8:, 22. Td6: h5, 23. Thd1 Dc8+, 24. Kb1.

Po 24. Kb3 bi lahko sledilo zabavno nadaljevanje: 24. ... a4+, 25. Ka4: Dc2+, 26. Kb4: Lf8 in sedaj ne pade samo kvaliteta, ampak tudi beli prostak (27. T1d2 Ld6: +, 28. Td6: Db2: ali 27. Ka3? Dd1:).

24. ... Dc4, 25. Td8+ Kh7, 26. Tc1 De2, 27. Lb6 Dg2:, 28. Td3 De2, 29. Tcd1 b3, 30. Ka1.

Menimo, da je bilo boljše za belega 30. T1d2 De1+, Td1 Dh4: Tb3 itd.

30. ... Dc2, 31. Td5 Dc6, 32. Lc5 Da4+, 33. La3 Lf8. Beli se vda.

Saj izgubi najvažnejšega kmeta (b2).

Prosveta in šport v Nabrežini

(Nadaljevanje s 4. strani)

novih atletinj, ki redno vadijo to lepo panogo. Otroška telovadba je dobro obiskana, kot tudi telovadba za odrasle. Končno je tudi letos precej zanimanja za minibasket, ki ga vodi trener ZSSD Marko Oblak.

Po krajšem posegu športnega referenta in pevovodje, ki sta dopolnila poročila, se je pod predsedstvom Alojza Markovica razvila diskusija. Največjo pozornost so prisotni posvetili problemu plačevanja telovadnice, saj bi to društvo stalo približno 400.000 lir letno. Vsi so razumeli sicer finančne težave občine, bili pa so mnenja, da bi morale biti socialne usluge zastoj, saj domače društvo nudi domačinom možnost telesne vzgoje, za kar bi morale skrbeti šola in

javne ustanove. Ta občinski sklep je zlasti nerazumljiv, ker morajo plačevati le uporabniki telovadnice, medtem ko je nogometno igrišče vedno zastoj. Soglasno je bila sprejeta resolucija na občinsko upravo, ki jo objavljamo na drugem mestu.

Prisotni so se nato dotaknili raznih organizacijskih vprašanj in izrazili mnenje, da bi društvo postalo vseobčinsko in bi z raznimi nastopi predvsem pevcev po okoliških vaseh razgibalo sedanje mrtvilo. Treba se bo resno spoprijeti tudi s problemom mladine, ki potrebuje zdrave zabave v zdravem okolju. Ob koncu je bil izvoljen širši svet, ki bo na svoji prvi seji izvolil iz svoje srede ožji odbor.

nk

Tečaj za zaročence

Slovenski duhovniki na Tržaškem bodo tudi letos priredili tečaj za zaročence v Slomškovem domu v Bazovici. Tečaj bo dvakrat tedensko, prične pa se v torek, 17. februarja zvečer.

Slovenski dušni pastirji toplo priporočajo udeležbo na tem tečaju vsem, ki se nameravajo v kratkem poročiti, spored pa bo zanimiv tudi za mlade družine. Tema, ki se je bodo dotaknili v predavanjih, razpravah, debatah in okroglih mizah bo z najrazličnejših področij, ki zadevajo družinsko življenje v dvoje, in bo posebno zelo mladim kažipot, saj se bodo lahko okoristili z izkušnjami drugih. Pri tečaju bodo namreč sodelovali tudi zakonci, predvsem mladi zakonci. Beseda bo tekla o verskih vprašanjih pa tudi zdravstvenih, psiholoških, socioloških, vzgojnih itn. Predavali bodo strokovnjaki s teh področij.

Kako so ti tečaji potrebni in koristni, dokazuje že dejstvo, da jih vse bolj prirejajo ne samo pri nas, ampak tudi drugod po svetu. Krize v družini namreč skoraj ni mogoče reševati potem, ko je zakoncem usojeno skupaj živeti, veliko lažje se je tem krizam izogniti z dobro pripravo na skupno življenje. Vsaka razveza zakona, pa če je še tako utemeljena, je vedno faliment za zakonca.

O zanimivosti in važnosti tečaja je pričča tudi lanska velika udeležba, saj se je lani skozi več tednov stalno udeleževalo tečaja okrog 80 mladih ljudi.

Celica vsake družbe in vsakega naroda

je družina. Na njej sloni prihodnost, od nje je odvisna tudi prihodnost naše zamejske skupnosti. Zato je prav, da se tej tematiki posveča posebna pozornost in zato gre našim dušnim pastirjem zahvala za organizacijo teh tečajev. Mladim pa toplo priporočamo udeležbo.

—o—

15. SEJEM ALPE-ADRIA BO APRILA V LJUBLJANI

V Ljubljani bodo od 6. do 11. aprila priredili 15. mednarodni velesejem Alpe-Adria. Sejem, katerega se od začetkov udeležujejo trgovinska in industrijska podjetja ne le iz Slovenije, ampak tudi iz Furlanije - Julijske krajine, obsega pet temeljnih sektorjev: živilski izdelki in drobna oprema za gostinstvo; gospodinjska oprema; orodje in material za obrt in takojmenovani »naredi si sam«; oprema za avtomobile in za avtomobilsko mehaniko; predmeti za šport, lov, ribolov in turizem.

Med velesejmom bodo priredili več srečanj med gospodarstveniki in gospodarskimi ustanovami, da bi pospešili in izboljšali izmenjave ter poglobili razne možnosti sodelovanja na gospodarskem in tehničnem področju med tremi obmejnimi deželami.

Dežela Furlanija - Julijska krajina bo uradno zastopana. Imela bo lastno razstavišče, ki pa ne bo komercialnega značaja, kot je bilo v preteklih letih. Pod deželno razstavo torej ne bo kolektivne razstave deželnih izdelkov tako da bodo posamezna podjetja imela največjo prostost v tem pogledu. V zveznih organih v Beogradu preučujejo posebne ukrepe, da bi pospešili v zvezi z velesejmom izvoz iz Jugoslavije s posebnimi kontingenti.

—o—

NEPISMENOST V SVETU

Na svetu je zdaj 800 milijonov ljudi, ki ne znajo brati in pisati, 50 milijonov več kot pred desetimi leti, čeprav se je odstotek nepismenih med svetovnim prebivalstvom znižal v desetletju 1960-1970 od 39 odst. na 34 odst. L. 1971 so imele štiri države več kot 75 odst. nepismenih med svojim prebivalstvom. Te države so Maroko, Nepal, Malawi in Libija. Značilno je, da sta med njimi kar dve arabski državi. V arabskih državah in v Afriki so odstotki nepismenih bed ženskami največji, do 90 odst.

Kopljejo grob demokraciji

(Nadaljevanje s 1. strani)

gati konflikt z osrednjo rimsko vlado, da bi nato ustavno sodišče lahko ponovno dalo avtentično tolmačenje člena 3 posebnega statuta Furlanije - Julijske krajine. Konflikt med deželo in osrednjo vlado pa bi hkrati vsekakor predstavljal odlično sredstvo pritiska, da se vlada in parlament končno začneta resno in temeljito ukvarjati s perečimi problemi slovenske manjšine, od katerih je vprašanje rabe materinega jezika vsekakor eno najosnovnejših. Sergio Coloni in njegova stranka nista tega mnenja

in sta odločno proti tveganju konflikta z rimskimi birokrati. Mi pa smo globoko prepričani, da takšna politika ne vodi nikamor, in sicer zato ne, ker se nobeno vprašanje ne premakne z mrtve točke ter se celo vedno bolj zastruje. Najbolj zgovoren in otipljiv dokaz, kam pelje taka politika, so izidi volitev z dne 15. junija lani.

Hoče Krščanska demokracija samomor? Prosta ji je seveda izbira, toda ni moč tajiti, da g. Coloni s svojim zadnjim nastopom v deželnem svetu ne bi bil eden izmed njenih grobokopov. Želeli je, da bi ne postal tudi grobokop prave demokracije.